

KAIP PADARYTA „MAE WEST“: KEMPAS IR NARATYVINIAI EKSCESAI

Natalija Arlauskaitė

VILNIAUS UNIVERSITETAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR

POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

Vokiečių g. 10, 11030 Vilnius

natalija.arlauskaite@gmail.com

Straipsnyje keliamas klausimas, kaip daugialypių – lyties, kūno, amžiaus, rasės – kultūrinių konvencijų ardymą (transgresiją) kine galima apčiuopti kino pasakojimo struktūroje ir „išversti“ šią transgresiją į naratologijos terminus. Mae West filmų pavyzdžiu parodoma, kad naratyvinis ekscesas yra kino pasakojimo elementas, kuriantis naratyvinio rišlumo pertrūkius ir kaupiantis/skleidžiantis kritinį santykį su minėtomis konvencijomis. Siūloma naratyvinių ekscesų tipologija: kumuliatyvusis, intertekstinis, diegetinis, diskursinis/stilistinis.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: Mae West, *kempas*, kūnas, naratologija, ekscesas.

Viena svarbiausių XX a. 7–8 deš. *kempo* (*camp*) kultūros figūrų buvo aktorė Mae West (1893–1980)¹. Šlovę kine jai atnešė pats pirmasis 1932 m. filmas *Kiekvieną vakarą* (*Night After Night*). Sėkminga šios aktorės kino karjera buvo trumpa, bet audringa ir iš esmės baigėsi 1943 m., suvaidinus filme *Įkarštis* (*The Heat's On*). „Iš esmės“, nes vėlesniuose 8 deš. filmuose ji po didelės pertraukos suvaidino (sub)kultūrinę „Mae West“ atmintį, o jos sukurta „moteriškumo“ konstrukcija, grįsta sykiu nuolat atkuriamu moteriškumo stereotipu ir daugialybiais distancijavimosi nuo jo būdais, tapo svarbia „kempiškojo“ jautrumo (*sensibility*) medžiaga.

West įvaizdis kine nemenka dalimi rėmėsi gėjų, imituojančių moteris, imitavimu (ji pati save vadino *best female impersonator*²) ir kildintinas iš XX a. 3 deš. gėjų klubų kultūros. 7 ir 8 deš. išlieka paklausus jos vis tas pats moteriškumo performansas, tačiau akcentas perkeliamas į žaidybinių santykį su kūnu, seksualumu ir tapatumu, paremtą rimtu atsakymu žvelgti į bet kokį „autentiškumą“ rimtai.

1 Literatūra apie *kempo* kultūrą labai gausi. Trumpą šios kultūros ir kino apžvalgą žr.: Steven Cohan, *Incongruous Entertainment: Camp, Cultural Value, and the MGM Musical*, Durham and London: Durham University Press, 2005, p. 1–40.

2 Apie impresonatorių meno evoliuciją nuo respektabilios pramogos XIX a. pab. iki aiškių gėjų konotacijų ir pasislinkimą į subkultūrą jau XX a. 3 deš. pr., žr. Marybeth Hamilton, *When I'm bad, I'm better: Mae West, Sex, and American Entertainment*, New York: University of California Press, 1997, p. 136–152. Apie kontrkultūrinį šiuolaikinio „impersonavimo“ krūvį žr.: Kate Davy, „Fe/male Impersonation: The Discourse of Camp“, in: Morris Meyer (ed.), *The Politics and Poetics of Camp*. London, New York: Routledge, 1994, p. 130–148.

HOW MAE WEST WAS MADE: CAMP AND NARRATIVE EXCESS

Natalija Arlauskaitė

KEYWORDS: Mae West, camp, body, narratology, excess.

SUMMARY

The article raises the question of how to trace the subversion of diverse cultural conventions (transgression) – of gender, body, age, race – in the structure of film narrative and to convert these types of transgression into narratology terms. Employing the example of Mae West films, it is shown how a narrative excess (Kristin Thompson, Peter Verstraten, Miriam Hansen and others) becomes an element of cinematic narrative, creating ruptures in narrative coherence and accumulating/escalating critical relation with the conventions mentioned. Narrative excess is a historically specific and therefore altering modes and forms of ruptures in narrative coherence, which retains critical reflection on (ideological) foundations of cinematic apparatus. The suggested types of narrative excess are: *cumulative*, *intertextual knot*, *diegetic*, *discursive/stylistic*.

Cumulative narrative excess is employed in stories which at least in part are supported not by narrative events, but by repeating elements of cinema of attractions (Tom Gunning), reducing foundations of cinema narrative based on time/space continuity. An intertextual knot is formed when a certain fragment of narrative refers to diverse texts and also employs different (multimedial) types of intertextual relations. Diegetic excess is created by elements of the diegetic world, which use iconic image or word to mark *artificiality* or *redundancy*, in the case of Mae West films, redundancy of *femininity/whiteness/youth/etc.* The latter type of narrative excess is sometimes difficult to distinguish from discursive/stylistic excess, which is created by forms of expression not motivated by the story.

This perception of the relationship between subversion of cultural conventions (transgression) and the structure of narrative enables us to explain the process by which some artists, in this case Mae West, gain cult following in certain cultural segments, for example, in camp culture (Susan Sontag).